

Ο ΓΑΜΟΣ

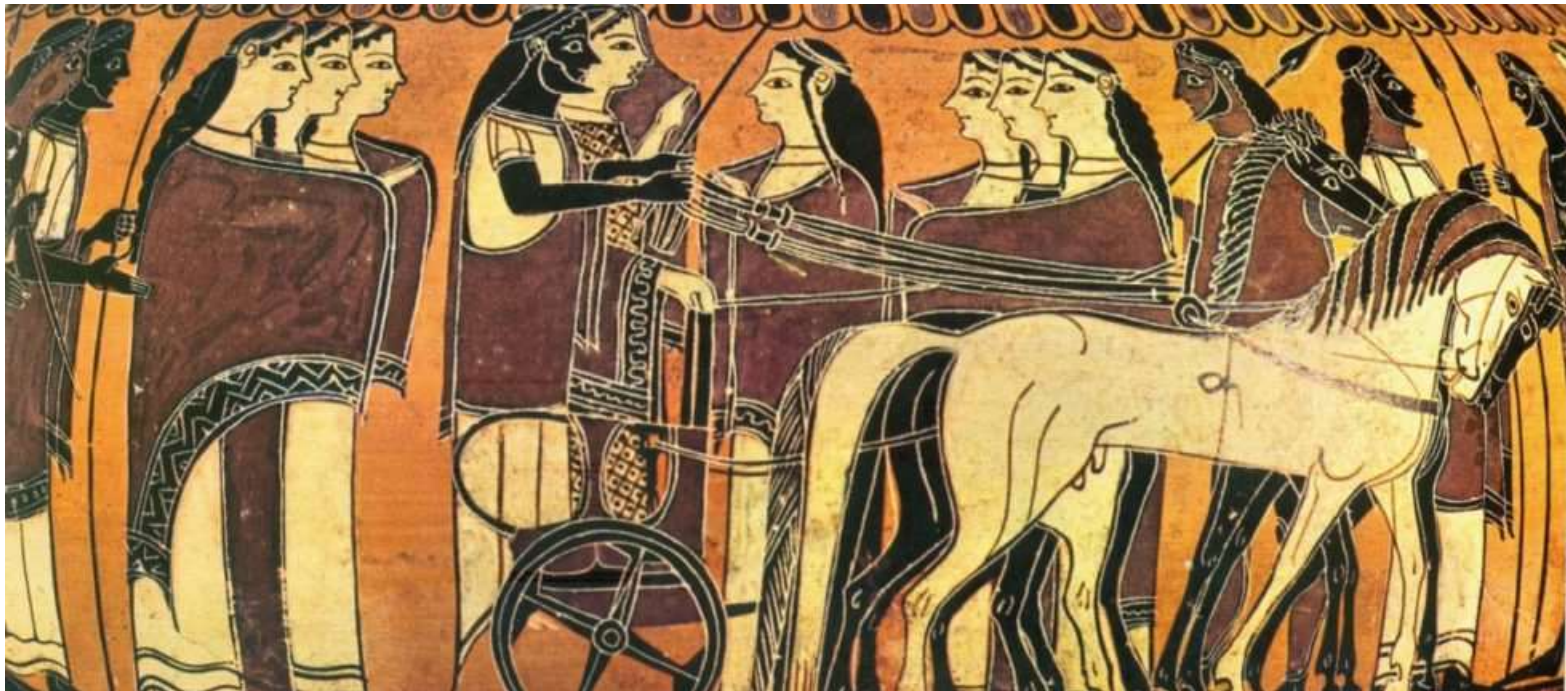
Κάτια Μπαλαμού

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

- Οι πρώτες επιστημονικές αποδείξεις οργανωμένης συνύπαρξης ενός ζεύγους, χρονολογούνται στην ύστερη Εποχή του Λίθου, γύρω στο 8.500 π.Χ. Η φροντίδα των απογόνων σε συνδυασμό με την εύρεση τροφής και την προστασία από κινδύνους, δημιούργησε την ανάγκη για μια οργανωμένη σχέση ανάμεσα στο αρσενικό και το θηλυκό.
- Το πρώτο ιστορικά καταγεγραμμένο γαμήλιο συμβόλαιο ανακαλύφθηκε από την αρχαιολογική σκαπάνη στην περιοχή της αρχαίας Μεσοποταμίας και έχει ηλικία 4.000 ετών. Περιγράφει τον γάμο της κόρης ενός βασιλιά της περιοχής με τον γιο ενός μεγαλοκτηματία. Γενικότερα στον αρχαίο κόσμο, ο γάμος είχε πολιτικοοικονομικό χαρακτήρα και σκοπός του ήταν η διατήρηση της δύναμης, η δημιουργία συμμαχιών και η απόκτηση “καθαρόαιμων” απογόνων που θα διαιωνίσουν την ισχύ της οικογένειας.

Ο ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΛΥΓΑΜΙΑ

- Τουλάχιστον στην Αρχαία Ελλάδα, ο άνδρας είχε μία σύζυγο. Σε άλλες αρχαίες κοινωνίες, η πολυγαμία ήταν κανόνας. Παίρνοντας παράδειγμα από τον βασιλιά Σολομώντα που είχε 700 συζύγους, οι αρχαίοι Εβραίοι παντρεύονταν από δεκάδες γυναίκες ο καθένας. Το ίδιο συνέβαινε και στην Κίνα, αλλά και σε πολλές κοινωνίες της Αφρικής και της Ασίας. Σήμερα παρατηρείται πολυγαμία σε αρκετές περιοχές του μουσουλμανικού κόσμου αλλά και στους Μορμόνους της Βόρειας Αμερικής. Κοινή συνισταμένη όλων των παραπάνω είναι ότι οι γυναίκες, ακόμη και στον “πολιτισμένο” Δυτικό κόσμο, άργησαν πάρα πολύ να έχουν λόγο στον γάμο τους.
“Η σεξουαλική αποκλειστικότητα και η ρομαντική δέσμευση στο πλαίσιο του γάμου ανάμεσα σε έναν άνδρα και μια γυναίκα, είναι σχετικά πρόσφατες εξελίξεις. Μέχρι και πριν δύο αιώνες, τα μονογαμικά ζευγάρια αποτελούσαν ένα πολύ μικρό ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού”, τονίζει η Nancy Cott, καθηγήτρια Ιστορίας στο Harvard.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

- Σε όλες τις αρχαίες κοινωνίες, ο γάμος ήταν παντελώς διαχωρισμένος από τις θρησκευτικές πρακτικές. Ο πρώτος συσχετισμός έλαβε χώρα τον 5ο αιώνα μ.Χ. στη Ρώμη, όταν η κατάρρευση της αυτοκρατορίας έδωσε τη δυνατότητα στους θρησκευτικούς ηγέτες να τελούν πολιτικές και κοινωνικές πράξεις. Όσο δυνάμωνε η επιρροή της χριστιανικής εκκλησίας κατά τον Μεσαίωνα, τόσο και ο γάμος έπαιρνε τον χαρακτήρα μιας “ιερής ένωσης υπό το βλέμμα του Θεού”. Το 1215, η εκκλησία χαρακτήρισε τον γάμο ως ένα από τα ιερά μυστήρια, ενώ μόλις τον 16ο αιώνα καθιερώθηκε η δημόσια γαμήλια τελετή με ιερέα και μάρτυρες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΓΑΜΟΣ ΑΠΟ ΕΡΩΤΑ;

- Για το μεγαλύτερο μέρος της ανθρώπινης ιστορίας, ο γάμος και ο έρωτας ήταν δύο τελείως διαφορετικά πράγματα. Ο Steven Mintz, καθηγητής Ιστορίας στο Columbia University, εξηγεί ότι οι κοινωνίες του παρελθόντος θεωρούσαν τον γάμο κάτι πάρα πολύ σοβαρό για να εξαρτάται από ένα τόσο εφήμερο συναίσθημα όπως η αγάπη!
Τον 2αι. μ.Χ., η ρωμαϊκή σύγκλητος εξόρισε έναν πολιτικό επειδή αυτός φίλησε δημοσίως τη γυναίκα του, μια πράξη που σύμφωνα με τον Πλούταρχο ήταν “απαράδεκτη και ταπεινωτική”. Από τον 12ο μέχρι τον 16ο αιώνα, η ευρωπαϊκή αριστοκρατία ταύτιζε τον έρωτα αποκλειστικά με τις εξωσυζυγικές σχέσεις, ενώ ο Γάλλος φιλόσοφος Μοντεσκιέ, τον 18ο αιώνα, δήλωνε ότι “ένας άνδρας που είναι ερωτευμένος με τη σύζυγό του, προφανώς είναι πολύ τεμπέλης για να τον ερωτευτούν και άλλες γυναίκες”!
Το σκηνικό άρχισε να αλλάζει τον 19ο αιώνα, όταν οι διδαχές του Διαφωτισμού έκαναν τους ανθρώπους να βλέπουν τη ζωή σαν μια διαδρομή προς τη βελτίωση και τη χαρά. Η Βιομηχανική Επανάσταση και η δημιουργία της μεσαίας τάξης έδωσε την οικονομική δυνατότητα στους νέους ανθρώπους να επιλέγουν συντρόφους και να τους παντρεύονται χωρίς απαραίτητα να έχουν γονική συναίνεση. Όσο οι άνθρωποι αποκτούσαν περισσότερο έλεγχο στη ζωή τους, τόσο πιο εύκολα μπορούσαν να διαλύσουν έναν κακό γάμο, χωρίς να ενδιαφέρονται για τον κοινωνικό αντίκτυπο.

ΑΠΟ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΥΣΤΕΡΑ

- Από τα τέλη του 19ου αιώνα, όταν εμφανίστηκαν τα πρώτα κινήματα για τα δικαιώματα των γυναικών, οι αλλαγές στον θεσμό του γάμου είναι ριζικές. Οι γυναίκες έπαψαν να θεωρούνται κτήμα του συζύγου ή του πατέρα τους και αντιμετωπίζονται ως ίσες, τουλάχιστον στις δυτικές κοινωνίες.
Η αντισύλληψη έδωσε τη δυνατότητα στα ζευγάρια να επιλέγουν αν και πόσα παιδιά θα κάνουν. Ο γάμος απέκτησε τον χαρακτήρα ενός συμβολαίου ανάμεσα σε δύο ισότιμους συμβαλλόμενους, οι οποίοι αναζητούν την αγάπη, τη σταθερότητα και τη χαρά. Εάν αυτό δεν λειτουργήσει, το διαζύγιο είναι μια πλήρως αποδεκτή λύση.
Από τη στιγμή που ο γάμος αντιμετωπίζεται ως μία κοινωνική σύμβαση, οι σύγχρονες κοινωνίες αποδέχονται χωρίς ταμπού τη θεσμική συμβίωση ανθρώπων που ανήκουν στο ίδιο φύλο, καθώς και την υιοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια.
- Κλείνουμε με μια ακόμη φράση του Steven Mintz, καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Columbia: “Εάν περιγράφαμε την ιδέα που έχουμε σήμερα για τον γάμο και την οικογένεια σε έναν χρονοταξιδιώτη από τον Μεσαίωνα, μάλλον θα του έκανε μεγαλύτερη εντύπωση σε σχέση με ένα κινητό τηλέφωνο ή ένα αυτοκίνητο. Ο γάμος αλλάζει και θα αλλάζει όσο αλλάζουν οι κοινωνίες των ανθρώπων”.

ΑΠΟ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΥΣΤΕΡΑ

ΑΠΟ ΤΟΝ 20ο ΑΙΩΝΑ ΚΑΙ ΥΣΤΕΡΑ

